

Elżbieta Hajduga

Akademia Ekonomiczna we Wrocławiu

MIEJSCE REASEKURACJI W PRAWIE POLSKIM

1. Wstęp

Reasekuracja w polskich przepisach prawa pojawia się w zasadzie zawsze w połączeniu z ubezpieczeniami, rozumiana jako ubezpieczenia pośrednie.

W zakresie ubezpieczeń zastosowanie mają przepisy kodeksów: cywilnego¹ i morskiego². Przepisy kodeksu cywilnego zawierają unormowania umów i stosunków zobowiązaniowych ubezpieczenia w zakresie ubezpieczeń obowiązkowych i dobrowolnych. Ujęte są w księdze III KC jako tytuł XXVII „Zobowiązania” w ramach trzech działów: przepisy ogólne (art. 805-820), ubezpieczenia majątkowe (art. 821-828) oraz ubezpieczenia osobowe (art. 829-834). Przepisów k.c. nie stosuje się do ubezpieczeń morskich i reasekuracji (mówi o tym art. 820 k.c.). Właśnie do ubezpieczeń morskich mają zastosowanie przepisy kodeksu morskiego (tytuł VI „Ubezpieczenia morskie” – art. 292-338).

2. Ustawa o działalności ubezpieczeniowej

Podstawowym aktem prawnym określającym kształt polskiego rynku ubezpieczeniowego i reasekuracyjnego jest ustawa z 1990 r. o działalności ubezpieczeniowej³. Wprowadziła ona organizację rynku ubezpieczeniowego opartego na zasadzie wolnej konkurencji i jednakowego traktowania wszystkich podmiotów działają-

¹ Ustawa z 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny, DzU nr 16, poz. 93 z późn. zm.

² Ustawa z 1 grudnia 1961 r. Kodeks morski, tekst jedn. DzU 1986 nr 22, poz. 122 z późn. zm.

³ Ustawa z 28 lipca 1990 r. o działalności ubezpieczeniowej, DzU nr 59 z 28 sierpnia 1990 r., poz. 344 z późn. zm.; tekst jednolity DzU 1996 r. nr 11, poz. 62 z późn. zm.

cych na polskim rynku. Skończył się okres tzw. ubezpieczeń socjalistycznych, prowadzonych przez dwóch dotychczasowych monopolistów, a mianowicie Państwowy Zakład Ubezpieczeń⁴ oraz Towarzystwo Ubezpieczeń i Reasekuracji „Warta”⁵.

Ustawa określa podstawowe zasady podejmowania i prowadzenia działalności w zakresie ubezpieczeń osobowych i majątkowych, a w szczególności precyzuje zagadnienia dotyczące:

- podmiotów uprawnionych do prowadzenia działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej (możliwość prowadzenia działalności ubezpieczeniowej przez zakłady ubezpieczeń i reasekuracji, zakłady ubezpieczeń lub zakłady reasekuracji),
- formy organizacyjno-prawnej (są to wyłącznie spółki akcyjne lub towarzystwa ubezpieczeń wzajemnych),
- warunków podejmowania działalności ubezpieczeniowej przez spółki z udziałem kapitału zagranicznego oraz przez ubezpieczycieli zagranicznych,
- zakazu jednoczesnego prowadzenia przez ten sam zakład ubezpieczeń na życie i pozostałych ubezpieczeń majątkowych i osobowych,
- likwidacji i upadłości zakładów ubezpieczeń,
- zasad prowadzenia gospodarki finansowej oraz zasad rachunkowości i sprawozdawczości ubezpieczeniowej,
- zasad działalności lokacyjnej zakładów ubezpieczeń,
- pośrednictwa ubezpieczeniowego (brokerzy ubezpieczeniowi i reasekuracyjni),
- utworzenia i zasad działalności Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego, Funduszu Ochrony Ubezpieczonych⁶, Państwowego Urzędu Nadzoru Ubezpieczeń⁷,
- powołania Rzecznika Ubezpieczonych.

3. Rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie zasad reasekuracji ryzyka u ubezpieczycieli zagranicznych

Pionierskim aktem prawnym było rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 18 grudnia 1990 r. w sprawie zasad reasekuracji ryzyka u ubezpieczycieli zagra-

⁴ Na mocy ustawy z 1990 r. Państwowy Zakład Ubezpieczeniowy przekształcony został w Powszechny Zakład Ubezpieczeń SA i Powszechny Zakład Ubezpieczeń na Życie S.A.

⁵ Obecnie Towarzystwo Ubezpieczeń i Reasekuracji „Warta” SA.

⁶ W 1996 r. FOU został zlikwidowany, a jego obowiązki przejął UFG.

⁷ Obecnie Komisja Nadzoru Ubezpieczeń i Funduszy Emerytalnych (KNUiFE) – powstała 1 kwietnia 2002 r. w wyniku połączenia dotychczasowych organów nadzoru, a mianowicie Państwowego Urzędu Nadzoru Ubezpieczeń (PUNU) oraz Urzędu Nadzoru nad Funduszami Emerytalnymi (UNFE).

nicznych⁸, wydane na podstawie zapisu w art. 58⁹ ustawy o działalności ubezpieczeniowej. Rozporządzenie to wprowadziło szereg ograniczeń. Ograniczało możliwość cesji ponad 20% składki pobranej dla reasekuratora należącego do grupy przedsiębiorstw tej samej co ubezpieczyciel oraz możliwość cesji ponad 15% składki pobranej dla każdego innego reasekuratora. Rozporządzenie regulowało również możliwość cesji do poszczególnych państw. Wprowadziło limit 25% składki pobranej dla reasekuratorów z jednego państwa. Ponadto wprowadziło limit 10% minimalnego zachowka dla cesji proporcjonalnych. Wprowadzenie minimalnego zachowka dla cesji proporcjonalnych było wymogiem trudnym do zrealizowania. Często konstrukcja umów reasekuracji obligatoryjnych nakazywała cesję proporcjonalną ponad 90%. Ponadto większość umów reasekuracji obligatoryjnych jest oparta na cesjach proporcjonalnych. Niniejszy zapis stanowił również utrudnienie we włączeniu Polski do międzynarodowych programów ubezpieczeniowych. Rozporządzenie to straciło moc w momencie wejścia w życie nowego rozporządzenia (1 stycznia 1996 r.) w sprawie zasad reasekuracji ryzyk ubezpieczeniowych za granicą¹⁰. Z rozporządzenia wynika, że w zawieranych umowach reasekuracyjnych zakład ubezpieczeń nie może zobowiązać się do przekazania jednemu reasekuratorowi zagranicznemu więcej niż 15% składki przypisanej brutto ze wszystkich ubezpieczeń bezpośrednich w danym roku obrotowym oraz łącznie więcej niż 20% składki przypisanej brutto ze wszystkich ubezpieczeń bezpośrednich w danym roku obrotowym reasekuratorom zagranicznym należącym do tej samej grupy przedsiębiorstw¹¹ oraz reasekuratorom zagranicznym należącym do tej samej grupy przedsiębiorstw co zakład ubezpieczeń. Ponadto zakład ubezpieczeń nie może zobowiązać się do przekazania reasekuratorom zagranicznym mającym siedzibę na terytorium jednego państwa więcej niż 25% składki przypisanej brutto ze wszystkich ubezpieczeń bezpośrednich w danym roku obrotowym. Ograniczenie to nie dotyczy reasekuratorów zagranicznych mających siedzibę na terytorium jednego z państw należących do Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD). Zakład ubezpieczeń w zawieranych umowach reasekuracyjnych nie może zobowiązać się do przekazania reasekuratorom zagranicznym więcej niż 80%

⁸ Rozporządzenie Ministra Finansów z 18 grudnia 1990 r. w sprawie zasad reasekuracji ryzyka u ubezpieczycieli zagranicznych, DzU nr 90, poz. 530.

⁹ „...minister właściwy do spraw instytucji finansowych określa, w drodze rozporządzenia, zasady reasekuracji ryzyk ubezpieczeniowych za granicą. Minister właściwy do spraw instytucji finansowych, wydając rozporządzenie, uwzględni zasady rozpraszania ryzyka reasekuracji zagranicznej w odniesieniu do krajów i grup kapitałowych”.

¹⁰ Rozporządzenie Ministra Finansów z 7 grudnia 1995 r. w sprawie zasad reasekuracji ryzyka u ubezpieczycieli zagranicznych, DzU nr 143, poz. 707.

¹¹ Przez tę samą grupę przedsiębiorstw rozumie się co najmniej dwa przedsiębiorstwa powiązane w ten sposób, że jedno z nich ma większość głosów w organach stanowiących innego przedsiębiorstwa lub jest uprawnione do powoływania lub odwoływania większości członków organów zarządzających innego przedsiębiorstwa.

składki przypisanej brutto ze wszystkich ubezpieczeń bezpośrednich w danym roku obrotowym. Wprowadzony limit 80% składki został skreślony w rozporządzeniu Ministra Finansów 26 marca 1996 r.¹² Porównanie przepisów wynikających z rozporządzeń Ministra Finansów z 1990 i 1995 r. przedstawiono w tab. 1.

Tabela 1. Ogólne zasady reasekuracji ryzyka za granicą

Wyszczególnienie (cesje)	Rozporządzenie Ministra Finansów z 18.12.1990 r.	Rozporządzenie Ministra Finansów z 7.12.1995 r.
Cesja do reasekuratora zagranicznego należącego do tej samej grupy przedsiębiorstw lub do tej samej grupy co ubezpieczyciel	maksymalnie 20% składki przypisanej brutto	maksymalnie 20% składki przypisanej brutto
Cesja do każdego innego reasekuratora	maksymalnie 15% składki przypisanej brutto	maksymalnie 15% składki przypisanej brutto
Cesja do reasekuratorów mających siedzibę na terenie jednego państwa	maksymalnie 25% składki przypisanej brutto	maksymalnie 25% składki przypisanej brutto, z wyjątkiem krajów należących do OECD
Minimalny zachówek dla cesji proporcjonalnych	minimum 10%	skreślony
Łączna cesja do reasekuratorów zagranicznych	—	maksymalnie 80% (skreślony trzy miesiące później)

Źródło: opracowanie własne na podstawie [12; 14; 15].

Obecnie prawo polskie dotyczące cesji zagranicznych jest dość skomplikowane. Limity i ograniczenia utrudniają tworzenie programów reasekuracyjnych oraz prowadzenie międzynarodowych programów ubezpieczeniowych na obszarze Polski [4, s. 46].

4. Rozporządzenie Ministra Finansów w sprawie sposobu wyliczenia i wysokości marginesu wypłacalności oraz minimalnej wysokości kapitału gwarancyjnego dla każdego rodzaju ubezpieczeń oraz dla działalności reasekuracyjnej

Jak stanowi art. 45 ustawy o działalności ubezpieczeniowej¹³, przedsiębiorstwa muszą posiadać środki własne w wysokości nie mniejszej niż margines wypłacalności. Rozumie się przez to obliczoną rachunkowo najniższą wysokość środków

¹² Rozporządzenie Ministra Finansów z 26 marca 1996 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie zasad reasekuracji ryzyka za granicą, DzU nr 37, poz. 164.

¹³ Ustawa z dnia 28 lipca 1990 r. o działalności ubezpieczeniowej, DzU 1996 nr 11, poz. 62 z późn. zm.

własnych, jaką powinien posiadać zakład ubezpieczeń na danym etapie swojej działalności [8, s. 161]. Jest to najniższa wysokość środków własnych, jaka ma zagwarantować wypłacalność zakładu ubezpieczeń. Ma wielkość zmienną w czasie, a sposób jego wyliczenia zależy od działu ubezpieczeń. Dla organu nadzoru coroczne wyliczenie przez zakład ubezpieczeń marginesu wypłacalności oraz dowód posiadania środków własnych w wysokości marginesu wypłacalności stanowią podstawę oceny wiarygodności i rzetelności prowadzonej przez firmę ubezpieczeniową działalności [5, s. 70]. Wysokość marginesu wypłacalności w ubezpieczeniach działu II zależy od wysokości zbioru składek lub od wysokości wypłaconych odszkodowań i świadczeń (w zależności od tego, która wielkość jest większa) oraz od współczynnika reasekuracyjnego¹⁴.

Reasekuracja ma istotny wpływ na margines wypłacalności zakładu ubezpieczeń. Sposób wyliczenia i wysokość marginesu wypłacalności oraz minimalna wysokość kapitału gwarancyjnego dla każdego rodzaju ubezpieczeń oraz dla działalności reasekuracyjnej określono w rozporządzeniu Ministra Finansów¹⁵. Należy pamiętać, że wysokość marginesu wypłacalności zmniejsza się, jeżeli rośnie udział reasekuratora w przyjętym przez niego ryzyku. Przy obliczaniu marginesu wypłacalności uwzględnia się współczynnik reasekuracyjny (szerzej [3, s. 327-332]). Jeżeli maleje współczynnik reasekuracyjny (H), to jednocześnie maleje udział ubezpieczyciela w wypłacanych odszkodowaniach i oczywiście tym samym rośnie udział reasekuratora (wiąże się to z przejęciem większej części ryzyka od cedenta) i w efekcie maleje margines wypłacalności. W skrócie można powiedzieć, że mniejszy współczynnik reasekuracyjny oznacza niższy margines wypłacalności [1, s. 58]. Jest w związku z tym pewne ograniczenie. Dotyczy ono udziału reasekuratora w wypłacanych odszkodowaniach. Jeżeli przekracza on 50%, to dalsze zmniejszanie współczynnika reasekuracyjnego nie ma wpływu na wysokość marginesu wypłacalności. Wówczas współczynnik reasekuracyjny jest równy 50% określonej części składek lub odszkodowań.

¹⁴ Współczynnik reasekuracyjny to stosunek procentowy łącznej sumy odszkodowań na udziale własnym (po potrąceniu udziału reasekuratorów) wypłaconych w ostatnich 12 miesiącach po potrąceniu wszelkich zwrotów, regresów i odzysków, zwiększonej o kwotę rezerwy na nie wypłacone odszkodowania na udziale własnym na koniec tego okresu i zmniejszonej o kwotę rezerwy na nie wypłacone odszkodowania na udziale własnym na początek tego okresu, do sumy odszkodowań brutto wypłaconych w tym okresie, skorygowanej o przyrost lub zmniejszenie rezerwy na nie wypłacone odszkodowania [2, s. 275].

¹⁵ Rozporządzenia Ministra Finansów z 17 października 1995 r. w sprawie sposobu wyliczenia i wysokości marginesu wypłacalności oraz minimalnej wysokości kapitału gwarancyjnego dla każdego rodzaju ubezpieczeń oraz dla działalności reasekuracyjnej, DzU nr 127, poz. 606.

5. Rozwiązania w zakresie wspólnego rynku europejskiego

Powołanie Europejskiej Wspólnoty Gospodarczej (EWG), a później Unii Europejskiej (UE) skłaniało państwa członkowskie do wypracowania wspólnych zasad funkcjonowania europejskiego rynku ubezpieczeniowego. Uporządkowanie nastąpiło za pomocą dyrektyw Rady Unii Europejskiej¹⁶. Pierwsza dyrektywa dotycząca ubezpieczeń powstała w 1973 r.; potem stopniowo tworzone następne. Dyrektywy dotyczą m.in.:

- jednolitych warunków podejmowania i prowadzenia działalności przez zakłady ubezpieczeń,
- zabezpieczeń finansowych funkcjonowania zakładów ubezpieczeń (dotyczy kapitału gwarancyjnego, marginesu wypłacalności),
- obowiązkowego rozdziału ubezpieczeń majątkowych i ubezpieczeń na życie.

Pozwala to na funkcjonowanie wielu zakładów ubezpieczeń na wspólnym rynku europejskim na tych samych zasadach, co prowadzi do zwiększenia konkurencyjności. Regulacje europejskie wpływają na prawodawstwo państw członkowskich UE lub do niej wstępujących¹⁷.

Dyrektywy dzieli się na trzy zasadnicze grupy: pierwszej, drugiej i trzeciej generacji. W każdej z grup wymienia się kilka dyrektyw. Charakterystykę dyrektyw w ramach generacji przedstawiono w tab. 2.

Tabela 2. Charakterystyka dyrektyw Unii Europejskiej

Generacja	Dyrektywa	Charakterystyka
Dyrektywy pierwszej generacji – wprowadzenie zasady swobody osiedlania się ¹⁸	<ul style="list-style-type: none"> – dyrektywa z 27.07.1973 r. w sprawie koordynacji ustaw, rozporządzeń i przepisów administracyjnych dotyczących podejmowania i prowadzenia bezpośredniej działalności ubezpieczeniowej poza ubezpieczeniami na życie (73/239/EWG) – dyrektywa z 5.03.1979 r. w sprawie koordynacji ustaw, 	<ul style="list-style-type: none"> – możliwość prowadzenia działalności ubezpieczeniowej w innych krajach członkowskich – zakaz prowadzenia w jednym zakładzie ubezpieczeniowym ubezpieczeń na życie i ubezpieczeń majątkowych – wprowadzono regulacje dotyczące nadzoru w poszczególnych krajach – ujednolicono warunki rozpoczęcia działalności ubezpieczeniowej na podstawie zezwolenia wydanego w kraju

¹⁶ Należy pamiętać, że dyrektywy to wytyczne sugerujące stan prawny, jaki powinien powstać w państwach członkowskich, a nie bezpośrednio przepisy wykonawcze.

¹⁷ Miało to też wpływ na prawodawstwo polskie. Wyrazem założeń wynikających z dyrektyw Rady UE była uchwalona ustawa z 28 lipca 1990 r. o działalności ubezpieczeniowej.

¹⁸ Swoboda osiedlania się pozwala zakładowi ubezpieczeń, który ma siedzibę w jednym z krajów członkowskich UE, na otwarcie na obszarze innego kraju członkowskiego tzw. firmy-córki, przedstawicielstwa lub oddziału na warunkach takich samych jak te, które muszą spełniać zakłady ubezpieczeń tego państwa.

	rozporządzeń i przepisów administracyjnych dotyczących podejmowania i prowadzenia działalności w dziedzinie bezpośrednich ubezpieczeń na życie (79/267/EWG)	<p>macierzystym</p> <ul style="list-style-type: none"> - określono grupy i rodzaje ubezpieczeń oraz ustalono wysokość kapitału gwarancyjnego dla każdej grupy - obowiązek posiadania odpowiedniego marginesu wypłacalności w odniesieniu do całości działalności ubezpieczeniowej danego przedsiębiorstwa ubezpieczeniowego - określono zakres i możliwości działalności w zakresie koasekuracji.
Dyrektywy drugiej generacji – swoboda świadczenia usług ¹⁹	<ul style="list-style-type: none"> - dyrektywa z 22.06.1988 r. o koordynacji uregulowań prawnych dotyczących ubezpieczeń bezpośrednich innych niż ubezpieczenia na życie (88/357/EWG) - dyrektywa z 08.11.1990 r. o koordynacji ustaw, rozporządzeń i przepisów administracyjnych dotyczących podejmowania i prowadzenia działalności w dziedzinie bezpośrednich ubezpieczeń na życie (90/61/EWG) - dyrektywa z 19.12.1991 r. o rocznych bilansach i skonsolidowanych bilansach firm ubezpieczeniowych (91/674/EWG) 	<ul style="list-style-type: none"> - wprowadzona została zasada swobodnego świadczenia usług - wprowadzono nowe kategorie ryzyka – duże i masowe. Ryzyko duże (np. morskie, lotnicze, transportowe, handlowe) wymagało nadzoru ze strony kraju macierzystego ubezpieczyciela, ryzyko masowe zaś podlegało kontroli władz kraju, w którym świadczone usługi - dyrektywa z 1990 r. wprowadziła zasadę wzajemności - ujednociono zasady sprawozdawczości finansowej zakładów ubezpieczeń.
Dyrektywy trzeciej generacji – jednolita licencja europejska	<ul style="list-style-type: none"> - dyrektywa z 18.06.1992 r. o koordynacji uregulowań prawnych dotyczących ubezpieczeń bezpośrednich innych niż ubezpieczenia na życie (92/49/EWG) - dyrektywa z 10.11.1992 r. o koordynacji ustaw, rozporządzeń i przepisów administracyjnych dotyczących podejmowania i prowadzenia działalności w dziedzinie bezpośrednich ubezpieczeń na życie (92/96/EWG) 	<ul style="list-style-type: none"> - wprowadzenie jednolitego systemu wydawania zezwoleń na prowadzenie działalności ubezpieczeniowej – tzw. jednolita licencja - umożliwienie ubezpieczycielom z siedzibą główną w jednym kraju członkowskim UE prowadzenia działalności na terenie wszystkich państw Unii za pośrednictwem agencji, oddziałów, filii bez konieczności uzyskiwania dodatkowych zezwoleń - zakłady ubezpieczeń podlegają wyłącznie kontroli kraju swego pochodzenia (w poprzednich dyrektywach

¹⁹ Swoboda świadczenia usług pozwala zakładowi ubezpieczeń, który ma siedzibę lub oddział w jednym z krajów członkowskich UE, na prowadzenie działalności na obszarze innego kraju członkowskiego bez konieczności posiadania w nim siedziby na warunkach takich samych jak te, które muszą być spełnione przez zakłady ubezpieczeń tego państwa.

		<p>uprawnienia kontrolne były podzielone między kraj macierzysty i kraj działalności)</p> <ul style="list-style-type: none"> - wprowadzono obowiązek posiadania wystarczających rezerw techniczno-ubezpieczeniowych w odniesieniu do działalności całego zakładu ubezpieczeń - pojawia się możliwość tworzenia zakładów (po uzyskaniu zezwoleń) działających zarówno w dziedzinie ubezpieczeń na życie, jak i ubezpieczeń wypadkowych i chorobowych, należących do działu ubezpieczeń innych niż na życie.
--	--	--

Źródło: opracowanie własne na podstawie [6, s. 384-392; 7, s. 51-86].

Wspólne rozwiązania państw UE w zakresie reasekuracji pojawiły się w 1964 r. (dyrektywa z 25 lutego 1964 r. w sprawie reasekuracji – 64/225/EWG) i w zasadzie od tamtej pory nie było zmian w zakresie spójnego prawa reasekuracyjnego. Głównym założeniem tej dyrektywy było to, że ubezpieczyciele mający siedzibę w innych krajach członkowskich otrzymali status podmiotu krajowego (dotyczy to zarówno zawodowych reasekuratorów, jak i zakładów ubezpieczeń prowadzących działalność reasekuracyjną). Dla sektora reasekuracji nie ma jednak wspólnego prawa dotyczącego nadzoru. Reasekurator może korzystać ze swobody osiedlania się²⁰ i swobody świadczenia usług²¹, podlega jednak prawu krajowemu (tzn. musi się ubiegać o zezwolenie, spełniać określone warunki dopuszczające do działalności), co oznacza, że nie ma tzw. europejskiego paszportu (*single passport*) [7, s. 57].

²⁰ Swoboda osiedlania się pozwala zakładowi ubezpieczeń, który ma siedzibę w jednym z krajów członkowskich UE, na otwarcie na obszarze innego kraju członkowskiego tzw. firmy-córki, przedstawicielstwa lub oddziału na warunkach takich samych jak te, które muszą być spełnione przez zakłady ubezpieczeń tego państwa.

²¹ Swoboda świadczenia usług pozwala zakładowi ubezpieczeń, który ma siedzibę lub oddział w jednym z krajów członkowskich UE, na prowadzenie działalności na obszarze innego kraju członkowskiego bez konieczności posiadania w nim siedziby na warunkach takich samych jak te, które muszą być spełnione przez zakłady ubezpieczeń tego państwa.

Literatura

- [1] Ciuman K., *Reasekuracja a rynek ubezpieczeń*, Poltext, Warszawa 1996.
- [2] Gąsioriewicz L., *Finanse przedsiębiorstwa ubezpieczeniowego*, [w]: *Podstawy ubezpieczeń*, t.1: *Mechanizmy i funkcje*, red. J. Monkiewicz, Poltext, Warszawa 2000.
- [3] Hajduga E., *Reasekuracja a margines wypłacalności w zakładach ubezpieczeń działu I*, [w:] *Zarządzanie finansami – klasyczne zasady – nowoczesne narzędzia*, t.1, red. D. Zarzecki, Uniwersytet Szczeciński, Szczecin 2002.
- [4] Jaros A., *Reasekuracja zagraniczna*, „Prawo, Ubezpieczenia, Reasekuracja” 1998 nr 9.
- [5] Łańcucki J., *Podstawy finansów ubezpieczeń gospodarczych*, PWN, Warszawa 1996.
- [6] Monkiewicz J., *Ubezpieczenia w Unii Europejskiej*, [w]: *Podstawy ubezpieczeń*, t.1: *Mechanizmy i funkcje*, red. J. Monkiewicz, Poltext, Warszawa 2000.
- [7] Müller H., *Wspólny rynek ubezpieczeniowy w Europie*, [w:] *Ubezpieczenia w Unii Europejskiej*, red. J. Monkiewicz, Poltext, Warszawa 2002.
- [8] *Vademecum ubezpieczeń gospodarczych*, red. T. Sangowski, Saga Printing, Poznań 1998.
- [9] Ustawa z 1 grudnia 1961 r. Kodeks morski, tekst jedn. DzU 1986 nr 22, poz. 122 z późn. zm.
- [10] Ustawa z 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny, DzU nr 16, poz. 93 z późn. zm.
- [11] Ustawa z 28 lipca 1990 r. o działalności ubezpieczeniowej. DzU 1990 r nr 59, poz. 344 z późn. zm., tekst jedn. DzU 1996 nr 11, poz. 62 z późn. zm.
- [12] Rozporządzenie Ministra Finansów z 18 grudnia 1990 r. w sprawie zasad reasekuracji ryzyka u ubezpieczycieli zagranicznych, DzU nr 90, poz. 530.
- [13] Rozporządzenia Ministra Finansów z 17 października 1995 r. w sprawie sposobu wyliczenia i wysokości marginesu wypłacalności oraz minimalnej wysokości kapitału gwarancyjnego dla każdego rodzaju ubezpieczeń oraz dla działalności reasekuracyjnej, DzU nr 127, poz. 606.
- [14] Rozporządzenie Ministra Finansów z 7 grudnia 1995 r. w sprawie zasad reasekuracji ryzyka u ubezpieczycieli zagranicznych, DzU nr 143, poz. 707.
- [15] Rozporządzenie Ministra Finansów z 26 marca 1996 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie zasad reasekuracji ryzyka za granicą, DzU nr 37, poz. 164.
- [16] Dyrektywa z 25 lutego 1964 r. w sprawie reasekuracji – 64/225/EWG.

THE PLACE OF REINSURANCE IN THE POLISH LAW SYSTEM

Summary

The concept of reinsurance can be found in the Polish law regulations in reference to insurance and is considered to be an indirect type of insurance. Apart from the Act about operations in insurance, there are important decrees of the Ministry of Finance concerning:

- the reinsurance risks of foreign insurance companies,
- the method of calculating and amount of a solvency margin,
- the minimum guaranteed capital for every kind of reinsurance activities.

Nowadays the Polish law concerning international transfers is a bit complicated. Limits and restrictions make creating reinsurance systems and conducting international insurance programmes in Poland difficult.